

2019 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

Komisijos veikla	3
Veiklos statistika	3
Etikos pažeidimai	4
Priskyrimas nuolat nesilaikančių visuomenės informavimo etikos žiniasklaidos priemonių kategorijai	5
Skundai pagal žiniasklaidos rūšis	6
Pažeidimų prevencija	7
Visuomenės informavimo etikos komisijos individualių kreipimųsi santrauka	8
Teisminiai procesai	11
Bendradarbiavimas su institucijomis ir šviečiamoji veikla	12
Visuomenės informavimo etikos asociacijos 2019m. įmokų ir išlaidų sąmatos įvykdymo ataskaita	13
Rekomendacijos	14
Pasiūlymai sprendžiant su politinėmis kampanijomis susijusias etikos problemas	14
Dėl žurnalistų darbo visuomeninėse institucijose ir/ar dalyvavimo visuomeninėje veikloje	18
Vieši kreipimaisi	20
Viešas kreipimasis dėl visuomenės informavimo etikos pažeidimų portale alfa.lt	19
Viešas kreipimasis dėl visuomenės informavimo etikos pažeidimų „Dzūkijos TV“ (VšĮ „Alytaus regioninė televizija“)	22
Viešas kreipimasis į LRT dėl programos „TIESIOGIAI. Pokalbis po LRT tarybos posėdžio“	24
Viešas pareiškimas dėl siūlomų Visuomenės informavimo įstatymo pataisų	26

Visuomenės informavimo etikos komisija – kolegialus Visuomenės informavimo etikos asociacijos (toliau – Asociacija) organas. Komisiją sudaro Asociacijos narių deleguoti asmenys.

2019 m. buvo pirmieji Visuomenės informavimo etikos komisijos (toliau – Komisija) antrosios kadencijos metai. Šiais metais Komisijos narių skaičius padidėjo iki 8 ir pasikeitė Lietuvos žurnalistų sąjungos deleguotas Komisijos narys. 2019 m. gegužės 30 d. savo atstovą Valdą Latožą į Komisiją delegavo 2018 m. aštuntuoju Visuomenės informavimo etikos asociacijos (toliau – Asociacija) nariu tapusi Lietuvos regioninių radijo stočių asociacija, o 2019 m. liepos 15 d. iš Komisijos atsistatydino Komisijos pirmininkas Viktoras Trofimišinas, vietoje kurio 2019 m. rugsėjo 9 d. Lietuvos žurnalistų sąjunga į Komisiją delegavo Jolantą Mažylę. Įvykus šiems pasikeitimams, pasikeitė taip pat Komisijos pirmininkas ir jo pavaduotojas. 2019 m. rugsėjo 24 d. Komisijos pirmininke buvo išrinkta Vaiva Žukienė, o 2019 m. spalio 29 d. Komisijos pirmininkės pavaduotoja buvo išrinkta Ramutė Šimukauskaitė.

Komisija dirba pagal pačios patvirtintą darbo reglamentą. Pagrindinė Komisijos veiklos forma yra posėdžiai.

Komisijos raštvedybą, techninius-organizacinius reikalus, veiklai būtinas sąlygas užtikrina ir darbui reikalingas priemones parūpina Asociacijos direktorius.

Komisijos veikla

Veiklos statistika

Ataskaitiniais metais įvyko 24 Komisijos posėdžiai. Komisija išnagrinėjo 129 suinteresuotų asmenų skundus dėl 195 publikacijų (programų) ir kitų visuomenės informavimo etikos pažeidimų, Išnagrinėjusi šiuos skundus, Komisija priėmė 45 sprendimus, kuriais pripažino 71 visuomenės informavimo etikos pažeidimą, 1 viešosios informacijos rengėją ir skleidėją priskyre profesinės etikos nesilaikančių viešosios informacijos rengėjų kategorijai, priėmė 33 individualius ir 3 viešus kreipimusis į viešosios informacijos rengėjus ir skleidėjus ir 1 pareiškimą, paskelbė 2 rekomendacijas.

Vykdydama susitarimą su Vyriausiąja rinkimų komisija, Komisija nagrinėjo VRK prašymus pateikti nuomonę dėl galimai paslėptos politinės reklamos 14-oje spaudos, 9-iose

interneto publikacijose ir 2-ose televizijos programose. Komisijos nuomone, paslėpta politinė reklama buvo skelbiama dviejose TV programose, dviejose interneto ir vienoje spaudos publikacijoje.

Etikos pažeidimai

Komisija priėmė 45 sprendimus dėl etikos pažeidimų, kuriais konstatavo, kad visuomenės informavimo etika buvo pažeista 28-iose interneto publikacijose, 1 radijo laidoje, 8-iose televizijos programose, 13-oje spaudos publikacijų. 11 pažeidimų susiję su neetišku žurnalistų elgesiu.

2019 m. iš visų Komisijos nustatytų Kodekso pažeidimų daugiausia buvo nusižengta šiems straipsniams:

20 straipsnis, įpareigojantis neigiamai kritikuojamam asmeniui visada suteikti galimybę paaiškinti, patikslinti, paneigti informaciją (16 atvejų, arba 22,53 proc. visų pažeidimų. Ši tendencija išlieka nepakitusi per visą Komisijos veiklos laiką);

3 straipsnis, nustatantis, kad turi būti skelbiamos tikslios, teisingos žinios bei įvairios nuomonės, o perteikiant įvairias nuomones, negalima skleisti nuomonių, kurios pažeistų teisę bei etiką (10 atvejų, arba 14,08 proc. visų pažeidimų);

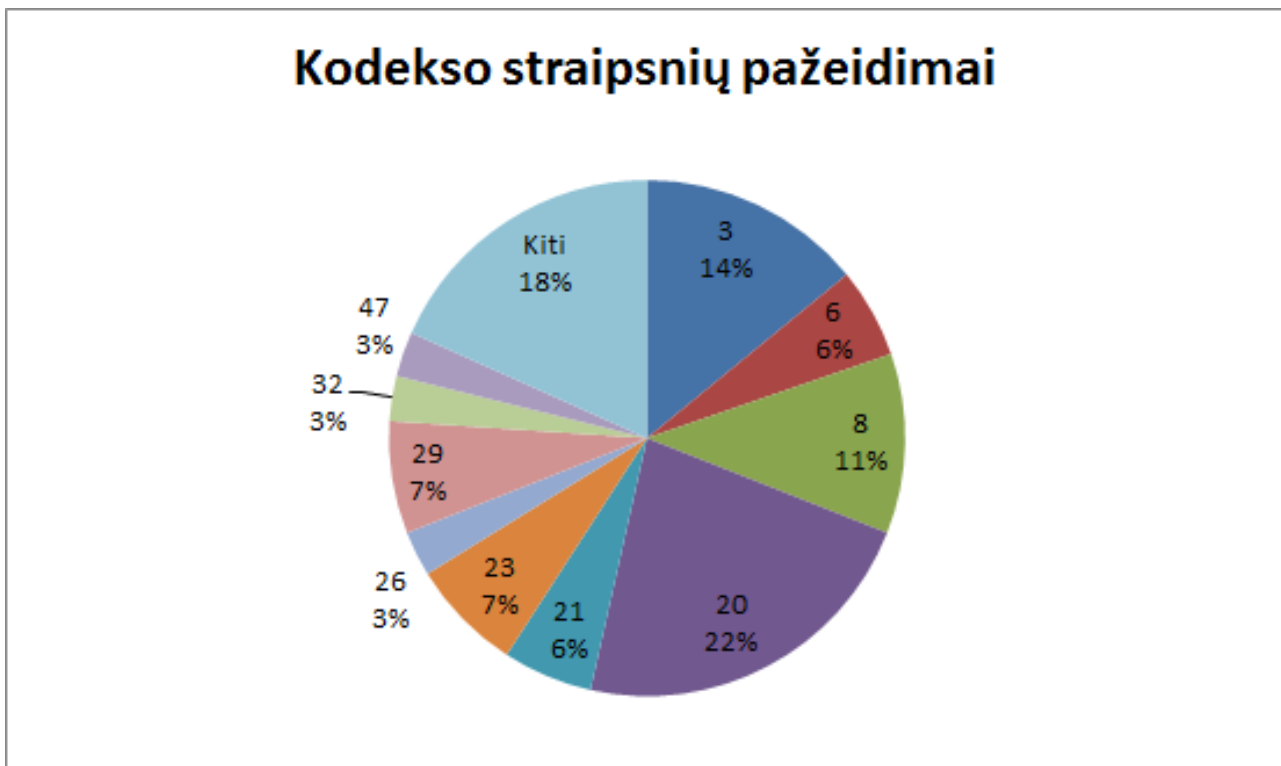
8 straipsnis, įpareigojantis įsitikinti, kad skelbiamos antraštės, anonsinė medžiaga, nuotraukos, grafika, garso ar vaizdo įrašai ir citatos neiškrepia kūrinio ir neklaidina informacijos vartotojo (8 atvejai, arba 11,26 proc. visų pažeidimų).

6 straipsnis, reikalaujantis kritiškai vertinti savo informacijos šaltinius, atidžiai ir rūpestingai tikrinti faktus, remtis ne mažiau kaip dviem šaltiniais, o nesant galimybės patikrinti skelbiamos informacijos tikrumą ir šaltinius – skelbiamoje informacijoje nurodyti, kad jinėra patikrinta (4 atvejai, arba 5,63 proc. visų pažeidimų);

21 straipsnis, įpareigojantis viešosios informacijos rengėjus laikytis kalbos kultūros reikalvimų bei vengti vartoti nepadorius, užgaulius žodžius bei posakius (4 atvejai, arba 5,63 proc. visų pažeidimų).

2019 metais Komisija nustatė 9 pažeidimus dėl netinkamos žurnalistų, viešosios informacijos rengėjų veiklos: 4 kartus nusižengta 23 straipsniui, kada žurnalistų profesinė veikla nesuderinama su darbu valstybės ir vietos valdžios institucijose, dalyvavimu politinių partijų veikloje bei 5 kartus - 29 straipsniui, kuris įpareigoja viešosios informacijos rengėjus skelbiamoje informacijoje atskleisti savo ryšius su įmonėmis ir organizacijomis bei aplinkybes, kurių nutylėjimas gali sumažinti teikiamos informacijos objektyvumą. Atkreiptinas dėmesys, kad iš

penkių 29 straipsnio pažeidimų keturi yra susiję su viena žiniasklaidos priemone bei tuo pačiu asmeniu - Dzūkijos TV laidų vedėja Laura Radzevičiūte.

Priskyrimas nuolat nesilaikančių visuomenės informavimo etikos žiniasklaidos priemonių kategorijai

Ataskaitiniais metais Komisija svarstė tris viešosios informacijos rengėjus ir skleidėjus dėl jų priskyrimo nuolat nesilaikančių visuomenės informavimo etikos žiniasklaidos priemonių kategorijai.

Už sistemingus visuomenės informavimo etikos pažeidimus Komisija priskyrė portalo *ldiena.lt* redakciją profesinės etikos nesilaikančių viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų kategorijai.

Komisija nepriskyrė UAB „Alfa Media“ ir VšĮ „Alytaus regioninė televizija“ (Dzūkijos TV) profesinės etikos nesilaikančių viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų kategorijai. Komisija paskelbė viešus kreipimusis, akcentuodama portalo *alfa.lt* Alytaus regioninės televizijos problemas.

Gauti skundai pagal žiniasklaidos rūšis

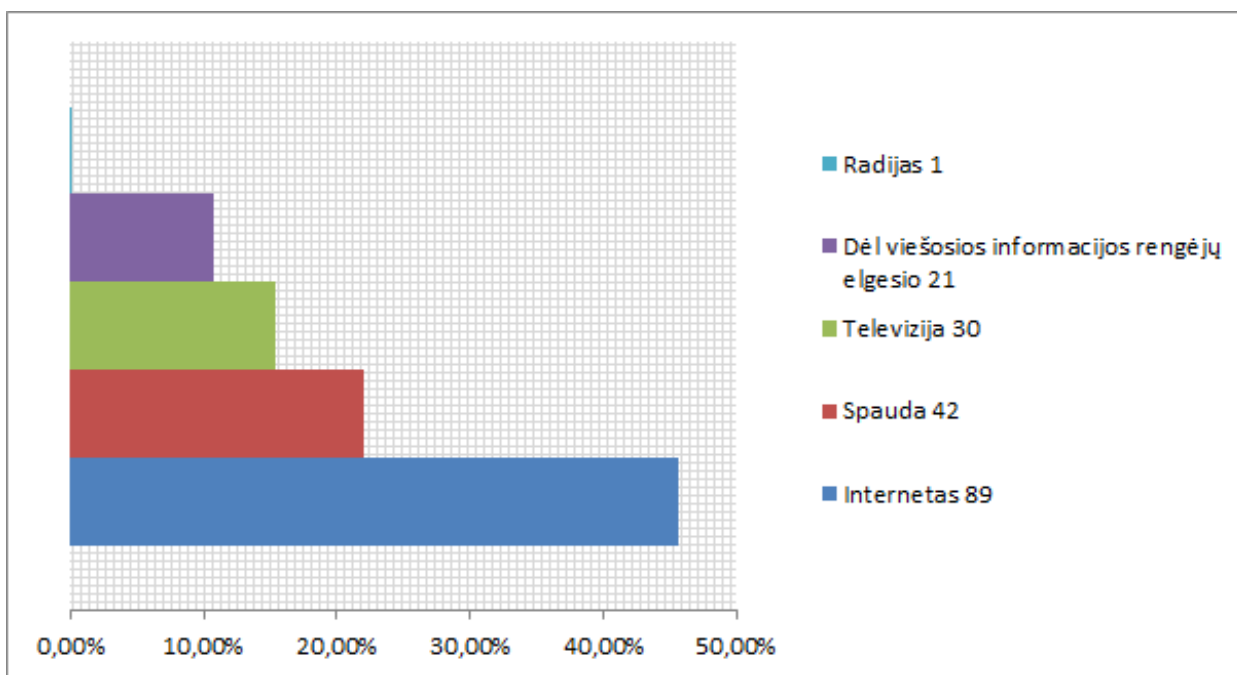
Daugiausia skundų dėl galimų pažeidimų Komisija gauna dėl interneto publikacijų. Ataskaitiniais metais dėl galimo neatitikimo Kodekso nuostatomis apskūstos 89 interneto publikacijos. Tai sudaro beveik pusę visų skundžiamų publikacijų - 45,64 proc.

Skundžiamų spaudos publikacijų buvo 43 (22 proc), televizijos programų - 30 (15,38 proc), 21 skundas (10,76 proc) buvo dėl galimai neetiško viešosios informacijos rengėjų elgesio, apskūsta viena radijo laida.

3 kartus Komisija inicijavo svarstymą pati, išvelgdama neetišką viešosios informacijos rengėjų elgesį (dėl klaidinančios antraštės, netikslios informacijos, interesų konflikto).

Dalį gautų skundų Komisija persiuntė pagal kompetenciją kitoms institucijoms (13); dalies publikacijų Komisija nenagrinėjo – anoniminių skundų (3), dėl senaties termino (3), atsakė į 17 institucijų ir asmenų paklausimų. Dalį skundų Komisija grąžino pareiškėjams, prašydama aiškiai įvardinti skundžiamą publikaciją, sukonkretinti pretenzijas.

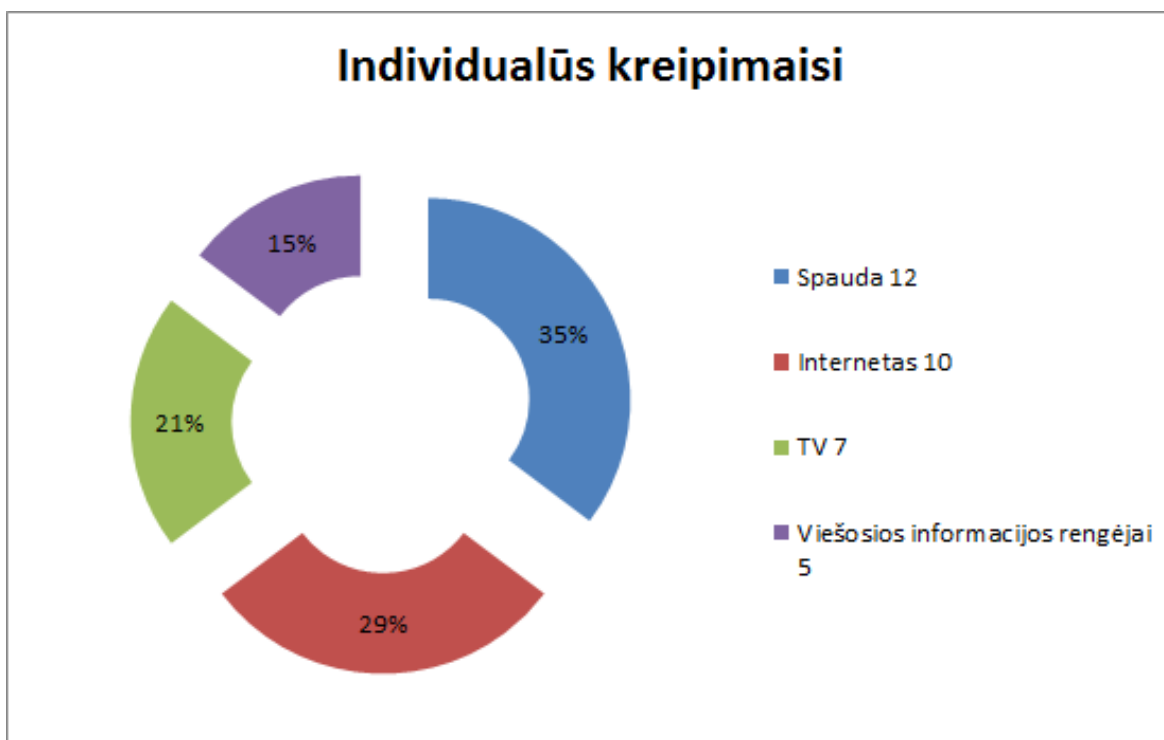
Lyginant su 2018 metais, skundžiamų publikacijų šiek tiek mažėjo - 2018 m. buvo apskūstos net 258 publikacijos (atitinkamai pripažinti 98 Kodekso pažeidimai). Deja, beveik nemažėja pažeidimų dėl nesuteikiamos teisės kritikuojamam asmeniui atsakyti į kritiką, patikslinti ar paneigti informaciją: 2018 metais tokio pobūdžio pažeidimai sudarė 29,6 proc visų pažeidimų, ataskaitiniais metais - 22, 53 proc.

Pažeidimų prevencija

2019 metais Komisija parengė 33 individualius kreipimusis įvairioms visuomenės informavimo priemonėms (kai kurioms – po kelis kartus).

Šiais metais daugiausia individualių kreipimūsi išsiųsta spaudai - 12 (36,36 proc), iš kurių 8 - vietinių ir regioninių laikraščių redakcijoms. Nedaug atsilieka interneto žiniasklaida - ji gavo 10 Komisijos kreipimūsi (30,3 proc). 7 kartus buvo perspėti TV programų rengėjai (21,21 proc); 5 kartus Komisija kreipėsi į viešosios informacijos rengėjus bei žurnalistus (15 proc).

Atkreiptinas dėmesys, kad publikacijos dažnai būna skelbiamos keliose priemonėse, pvz laikraštyje ir interneto svetainėje (Lietuvos rytas ir lrytas, Kauno diena), televizijoje ir portale (LRT ir lrt.lt, Lietuvos rytas ir Lietuvos ryto TV). Rašydama kreipimusis, Komisija paprastai nurodo visus sklaidos kanalus, juolab kad neretai skiriasi publikacijų pavadinimai, vaizdinė medžiaga.

Visuomenės informavimo etikos komisijos individualių kreipimūsi santrauka

<i>Adresatas</i>	<i>Kreipimosi esmė (į ką atkreipti dėmesį)</i>
„Anykštos redakcija“	Perteikiant nuomonę privalu atidžiai tikrinti faktus ir laikytis tikslumo/
	Rašant apie viešųjų finansų panaudojimą itin svarbu tikslumas.
„Diena Media News“	Svarbu tiksliai žinoti ir įvertinti asmens statusą, nes nuo to priklauso kritikos ribos.
	Publikacijų antraštės turėtų atitikti pagrindinę publikacijų temą.
„Lietuvos rytas“	Asmens duomenų skelbimas turi būti pagrįstas viešuoju interesu.
	Tais atvejais, kai publikacija yra parengiama kitoje visuomenės informavimo priemonėje paskelbtos informacijos pagrindu, tikslinga nurodyti ne tik šios visuomenės informavimo priemonės pavadinimą, bet ir įvardinti konkrečią apžvelgiamą (komentuojamą) publikaciją, kad informacijos vartotojai turėtų galimybę susipažinti su pirminiu informacijos šaltiniu ir savarankiškai jį įvertinti.
	Nagrinėjant jautrią ir visuomenei aktualią temą, būtina siekti kuo tikslesnio informacijos perteikimo, atspindėti abiejų ginčo pusių nuomonę, kuo rūpestingiau patikrinti informaciją, išsiaiškinti iš skirtingų šaltinių gautos informacijos neatitikimo priežastis bei pateikti visapusiškai patikrintą informaciją skaitytojams.
UAB „Lrytas“	Kritikuojant visuomet būtina paisyti tikslumo atspindint kritikuojamo asmens poziciją, suteikti jam galimybę atsakyti į konkrečius kaltinimus ir neapsiriboti vien tik bendru jo pozicijos nušvietimu, ypač, jeigu tai yra susiję su viešą interesą turinčiais klausimais.
	Pranešimuose apie nelaimingus atsitikimus reikėtų vengti publikuoti žuvusiųjų nuotraukas, kadangi net jeigu jie iš nuotraukos ir nėra atpažįstami, jie neabejotinai gali būti identifikuoti iš publikacijoje nurodytos įvykio vietos ir laiko.
	Publikuojant tokio pobūdžio informaciją, ją visuomet būtina atitinkamai pažymėti, sudarant sąlygas jautriems informacijos

	<p>virtotojams šios informacijos išvengti.</p> <p>Nepaisant to, jog ginčo publikacijoje buvo tęsiama ta pati tema ir SAM pozicijai buvo nušviesta ankstesnėse publikacijose, tikslinga buvo nepasikliauti vien tik nuorodomis, o pakartoti ją ir ginčo publikacijoje. Atkreiptinas dėmesys, kad skaitytojai neprivalo ieškoti kitos nuomonės prieš tai buvusiose publikacijose, tad redakcija turėtų užtikrinti su ja susipažinti visuose ta tema skelbiamuose kūrinuose.</p>
UAB „Lietuvos ryto“ televizija	<p>Nušviečiant visuomenei jautrias temas, būtina daugiau dėmesio skirti skleidžiamos informacijos tikslumui, faktams ir argumentams, bei susilaikyti nuo perdėto visuomenės bauginimo, skatinančio socialinę įtampą.</p> <p>Siekiant išvengti galimų nesusipratimų ir (ar) pašnekovų pretenzijų, juos visuomet būtina įspėti apie tai, jog pokalbis yra įrašomas ir gali būti pavišintas, net jeigu jie apie tai numano ar neabejotinai žino (mato televizijos kamerą, mikrofoną ir pan.).</p>
TV3	<p>Būtina itin atidžiai ir jautriai įvertinti viešai skelbiamą informaciją, ypač kai ši informacija yra susijusi su sveikata ir (ar) joje atsiliepiama apie asmenis, kuriais domisi ir seka jaunimas. Patikslinus internete paskelbtą informaciją, privalu nurodyti, jog kūrinys buvo pakeistas ir (ar) papildytas.</p>
„TV pagalba“	<p>Rengiant programas apie socialiai pažeidžiamus asmenis ir jų problemas, svarbu užtikrinti, kad dėl savo patiklumo ir (ar) nesuvokimo nenukentėtų patys programų herojai, taip pat nepiktnaudžiauti žmogiškąjį orumą galinčiais pažeisti vaizdais ir tinkamai užtikrinti šių asmenų teisę į privatų gyvenimą, net jei jie patys to neprašo.</p>
LRT	<p>Žurnalistinių tyrimų medžiagą būtina perteikti itin profesionaliai, atidžiai ir rūpestingai tikrinti faktus, prioritetą teikti tikslumui, ypač vartojant sąvokas ir naudojant statistinius duomenis.</p>
„15min“	<p>Rengiant publikacijas specializuotomis temomis ir kvestionuojant specialistų nuomonę, žurnalistui nepakanka remtis vien tik savo žiniomis ir (ar) nuomone; būtina pateikti ir nepriklausomų ekspertų vertinimus.</p>

	Patikslinus ir (ar) papildžius internete paskelbtą publikaciją, tikslinga ne tik pažymėti, kad publikacija buvo atnaujinta ir kada tai buvo padaryta, bet ir trumpai nurodyti šių atnaujinimų esmę (pvz., „papildyta komentaru“, „papildyta nauja informacija“, „informacija patikslinta“ ir pan.) ir pranešti apie tai publikacijos pradžioje ir tekste prie atitinkamų jos dalių.
„Delfi“	Siekiant tinkamai išlaikyti informacijos pusiausvyrą, išsamiai ir nešališkai aprašyti konfliktą bei išvengti dviprasmybių, publikacijoje buvo tikslinga pateikti išsamesnį kontekstą ir informaciją.
„Joniškio dienos“	Visuomenės informavimo priemonėse reiškiamas asmenų kritika turi būti pagrįsta faktais, o kritikuojamiems asmenims turi būti suteikiama galimybė į kritiką atsakyti.
„Naujas rytas“	Skelbiant gyventojams svarbią ir viešąją interesą turinčią informaciją, itin svarbu nurodyti skelbiamos informacijos šaltinį ir tinkamai užtikrinti nuomonių įvairovę.
„Šiaulių kraštas“	Siekiant neklaidinti informacijos vartotojų, laikraščio metrikeje skelbiama informacija visuomet turi būti tiksli ir laiku atnaujinama.
„Žeimenos krantai“	Visuomet itin svarbu yra tinkamai užtikrinti nuomonių įvairovę, o rašant apie politines aktualijas, vienodai turėtų būti nušviečiamos visų politinių jėgų pozicijos ir neatstovaujama tik kuriai nors vienai politinei pakraipai.
„Dzūkų žinios“	Diskutuojant apie viešą interesą turinčius klausimus, visuomet būtina paisyti informacijos tikslumo ir vengti galimo šališkumo, o rengiant informaciją apie asmenis ir (ar) organizacijas, susijusias su viešosios informacijos rengėju ar skleidėju, būtina atskleisti savo ryšius su šiais asmenimis.
Marijampolės TV	Atsiprašant viešai visuomet derėtų paaiškinti, už ką konkrečiai yra atsiprašoma, kadangi priešingu atveju toks atsiprašymas gali tiek likti nesuprastas žiūrovų, tiek ir būti nepriimtinas asmeniui, kuriam jis adresuojamas.

LNK TV	Nušviečiant galimai neigiamą atspalvį turinčias visuomenei aktualias problemas, reikėtų vengti stigmatizuojančių žodžių ir apibūdinimų, galinčių įžeisti priklausomybes turinčius asmenis bei jų artimuosius.
	Nacionalinio transliuotojo eteryje, kad ir humoro forma, nedera vartoti ir platinti banalių buitinių stereotipų, o tam tikras šaržavimas ar kitoks pajuokavimas visais atvejais turėtų būti nukreiptas ne į žmogaus išvaizdą, lytį ar asmens savybes, o į galimai netinkamus asmens veiksmus.

Komisija taip pat parengė kreipimuisi į žurnalistus, atkreipdama dėmesį į ne visada tinkamą bendravimo būdą, galimą interesų konfliktą.

Rekomendacijos ir vieši kreipimaisi

Per 2019 m. Komisija paskelbė viešus kreipimuisi į viešosios informacijos rengėjus:

- Dėl visuomenės informavimo etikos pažeidimų „Dzūkijos TV“ (VŠĮ „Alytaus regioninė televizija“);
- Dėl programos „TIESIOGIAI. Pokalbis po LRT tarybos posėdžio“ ;
- Dėl visuomenės informavimo etikos pažeidimų portale alfa.lt;
- Viešą pareiškimą dėl siūlomų Visuomenės informavimo įstatymo pataisų;

Rekomendacijas:

- „Pasiūlymai sprendžiant su politinėmis kampanijomis susijusias etikos problemas“;
- „Dėl žurnalistų darbo visuomeninėse institucijose ir/ar dalyvavimo visuomeninėje veikloje“;
- pateikė LR Seimo Kultūros komitetui nuomonę dėl Visuomenės informavimo įstatymo pakeitimo įstatymo projekto.

Teisminiai procesai

Nesutinkantys su Komisijos sprendimu viešosios informacijos rengėjai gali skųsti šį sprendimą Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Visuomenės informavimo

įstatymo 46¹ str. 7 d.). 2019 metais iš 45 Komisijos priimtų sprendimų apskūsta buvo 12 (26,66 proc). Iš jų 5 sprendimai įsiteisėjo (skundai atmeti), trys apskūsti apeliacine tvarka (pirmoji instancija skundus atmetė).

Komisijos darbo organizavimui svarbus LVAT 2019-05-17 sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-1316-1062/2019, kuriame teismas pasisakė, jog Komisija turi įgalinimus savo iniciatyva, *inter alia* (be kita ko) tiriant pažeidimus dėl kitų Etikos kodekso straipsnių pažeidimų, peržengti skundo ribas ir inicijuoti tyrimą dėl skunde nenurodyto pažeidimo, tačiau visuomet privalo suteikti viešosios informacijos rengėjui ar skleidėjui galimybę pateikti paaiškinimus dėl šio pažeidimo raštu (anksčiau teismas laikėsi pozicijos, jog pakanka suteikti galimybę viešosios informacijos rengėjo ar skleidėjo atstovui pasisakyti Komisijos posėdyje).

Bendradarbiavimas su institucijomis ir šviečiamoji veikla

Aiškindami pagrindinius visuomenės informavimo etikos principus ir prisidėdami prie visuomenės medijų raštingumo ugdymo, Komisijos nariai skaitė pranešimus, dalyvavo susitikimuose su visuomene, kuriuose aiškino žiniasklaidos savireguliacijos principus ir veikimą, supažindino su Komisijos veiklą, skundų nagrinėjimo praktika.

Komisija buvo susitikusi su Valstybinės lietuvių kalbos komisijos pirmininku Audriu Antanaičiu, aptarė bendradarbiavimo galimybes dalyvauti bendruose renginiuose.

LRT kvietimu susitiko su generaline direktore M. Garbačiauskaite-Budriene ir LRT skyrių atstovais bei žurnalistais.

Dalyvavo diskusijoje su Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos Demokratinių institucijų ir žmogaus teisių biuro žiniasklaidos analitiku P. Tesfamariam.

Viktoras Trofimišinas atstovavo Komisijai Medijų taryboje prie Kultūros ministerijos.

Komisijos nariai dalyvavo įvairių organizacijų renginiuose pristatydami Komisijos veiklą bei aptardami žiniasklaidos problemas.

Lietuvos žurnalistų sąjungos ir Vyriausiosios rinkimų komisijos surengtuose seminaruose „Rinkimai-2019: politikos ir žurnalistikos santykių ypatumai rinkimų metu“ Kaune ir Klaipėdoje pranešimus skaitė Viktoras Trofimišinas ir Vaiva Žukienė.

Vaiva Žukienė skaitė paskaitą Europos humanitarinio universiteto studentams, pranešimus Lietuvos tautinio olimpinio komiteto mokymuose Druskininkuose, Lietuvos žurnalistų sąjungos ir F.Eberto fondo surengtame seminare Alytuje.

Ramutė Šimukauskaitė suorganizavo praktinį seminarą Nacionalinei rajonų ir miestų laikraščių leidėjų asociacijai priklausančių laikraščių leidėjams ir žurnalistams ir perskaitė šiame seminare pranešimą.

2019 m. Komisija tęsė bendradarbiavimą su Vyriausiąja rinkimų komisija paslėptos politinės reklamos vertinimo srityje, kuris itin suintensyvėjo dėl 2019 m. vykusių savivaldybių tarybų, Respublikos Prezidento ir Europos Parlamento rinkimų, taip pat, atsižvelgdama į praktinius poreikius, tobulino savo Darbo reglamentą.

Visuomenės informavimo etikos asociacijos 2019m. įmokų ir išlaidų sąmatos įvykdymo ataskaita

<i>Planuojamos įplaukos</i>	102 000,00 EUR
<i>Planuojamos išlaidos</i>	98 458,00 EUR
1. Darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios išlaidos	36 500,00
<i>1.1. Darbo užmokestis</i>	<i>35 800,00</i>
<i>1.2. SODRA</i>	<i>700,00</i>
2. Išmokos komisijos nariams	42 108,00
<i>2.1. Išmokos komisijos nariams</i>	<i>40 608,00</i>
<i>2.2. Kelionės išlaidų kompensavimas</i>	<i>1 500,00</i>
3. Administracinės sąnaudos	19 850,00
<i>3.1. Patalpų nuomos ir kitos administracinės išlaidos</i>	<i>5 600,00</i>
<i>3.1.1. Patalpų nuoma</i>	<i>4 860,00</i>
<i>3.1.2. Salės nuoma posėdžiams</i>	<i>740,00</i>
<i>3.2. Ryšio sąnaudos</i>	<i>350,00</i>
<i>3.3. Kuro sąnaudos</i>	<i>0,00</i>
<i>3.4. Teisinės išlaidos</i>	<i>3 000,00</i>
<i>3.5. Pašto išlaidos</i>	<i>50,00</i>
<i>3.6. Buhalterinių paslaugų sąnaudos</i>	<i>3 000,00</i>
<i>3.7. Ilgalaikio, trumpalaikio turto įsigijimo išlaidos</i>	<i>400,00</i>
<i>3.8. Kanceliarinės prekės</i>	<i>150,00</i>
<i>3.9. Seminarai, konferencijos</i>	<i>1 000,00</i>
<i>3.10. Kitos nenumatytos išlaidos</i>	<i>700,00</i>

Gautos įmokos	148 781,26 EUR
Patirtos išlaidos	85 392,53 EUR
1. Darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios išlaidos	36 206,17
<i>1.1. Darbo užmokestis</i>	35 576,41
<i>1.2. SODRA</i>	629,76
2. Išmokos komisijos nariams	36 239,64
<i>2.1. Išmokos komisijos nariams</i>	35 094,00
<i>2.3. Kelionės išlaidų kompensavimas VIEK nariams</i>	1 145,64
3. Administracinės sąnaudos	12 946,72
<i>3.1. Patalpų nuomos ir kitos administracinės išlaidos</i>	5 528,06
<i>3.1.1. Patalpų nuoma</i>	4 788,06
<i>3.1.2. Salės nuoma posėdžiams</i>	740,00
<i>3.2. Ryšio sąnaudos</i>	270,93
<i>3.3. Kuro sąnaudos</i>	0,00
<i>3.4. Teisinės išlaidos</i>	3 192,49
<i>3.5. Pašto išlaidos</i>	4,90
<i>3.6. Būhalterinių paslaugų sąnaudos</i>	3 000,00
<i>3.7. Ilgalaikio, trumpalaikio turto įsigijimo išlaidos</i>	39,00
<i>3.8. Kanceliarinės prekės</i>	62,40
<i>3.9. Seminarai, konferencijos</i>	199,34
<i>3.10. Kitos nenumatytos išlaidos</i>	649,60

REKOMENDACIJOS

Pasiūlymai sprendžiant su politinėmis kampanijomis susijusias etikos problemas 2019-02-05

Nuo metų pradžios Visuomenės informavimo etikos komisija sulaukia klausimų dėl žurnalistų, redakcijų darbuotojų, savininkų dalyvavimo politinėje kampanijoje, rinkimų kampanijos nušvietimo, kandidatų dalyvavimo laidų vedėjais, žurnalistų moderavimo politinės kampanijos renginiuose ir kt. ir interesų konfliktų. Visuomenės informavimo etikos komisija tikisi, kad suformuluoti atsakymai padės priimti teisingus sprendimus.

Žurnalistas yra politinės kampanijos dalyvis, dalyvauja rinkimuose kaip partijos kandidatas? Ką daryti vengiant interesų konflikto?

Kiekvienas pilietis gali siekti ir būti išrinktas į valdžios struktūras nepriklausomai nuo profesijos. Tačiau sąžiningos konkurencijos principas reikalauja, kad žurnalistas, dalyvaujantis

rinkimų kovoje, jos metu stabdytų savo žurnalistinę veiklą ir vengtų daryti įtaką rinkėjams pasinaudodamas savo profesija.

Pagal Visuomenės informavimo etikos kodekso 23 straipsnį žurnalistų profesinė veikla nesuderinama su darbu valstybės ir vietos valdžios institucijose, dalyvavimu politinių partijų veikloje bei prieštarauja visuomenės informavimo etikos principams.

Komisija taip pat primena, kad žurnalistai, viešosios informacijos rengėjai ir sklaidėjai neturi naudoti turimos profesinės informacijos savo asmeniniams tikslams ir naudai (Visuomenės informavimo etikos kodekso 25 str.).

Ar žurnalistas gali būti rinkimų komiteto kandidatu savivaldybių rinkimuose?

Visuomeninių rinkimų komitetų nariai ir politinių partijų nariai yra lygiaverčiai rinkimų kampanijų subjektai. Politinės partijos ir rinkimų komitetai vienodomis sąlygomis gali teikti visuomenei informaciją apie savo veiklą, vertybes, požiūrį.

Partijos ir visuomeniniai rinkimų komitetai, keldami kandidatus ar jų sąrašus dalyvauti rinkimuose, įsijungia į konkurencinę kovą dėl politinės atstovaujamosios institucijos formavimo. Todėl žiniasklaidos priemonėse dirbantys žurnalistai neturėtų dalyvauti nei politinių partijų, nei visuomeninių rinkimų komitetų veikloje, nes tai sukeltų interesų konfliktą.

Jeigu žurnalistas nusprendžia dalyvauti rinkimuose su komitetu, jis, kaip ir partijos kandidatas, turėtų rinkiminio laikotarpio metu nusišalinti nuo žurnalistinės veiklos.

Redakcija, kurios žurnalistas dalyvauja rinkimuose, turėtų jį traktuoti kaip bet kurį rinkimų dalyvį, nedarydama išimčių.

Ar gali žurnalistas būti apygardos, apylinkės rinkimų komisijos nariu?

Dirbdamas rinkimų komisijoje žurnalistas negalėtų objektyviai ir nešališkai informuoti apie jos darbą, nes būtų asmeniškai su ja susijęs ir kiltų interesų konfliktas.

Žurnalistas turi įvertinti, kad rinkimų komisijos narys pasirašo pasižadėjimą sąžiningai ir garbingai atlikti savo pareigas rinkimų komisijoje, todėl, siekdamas išvengti interesų konflikto, žurnalistas negalės rengti informacijos apie rinkimus.

Ar gali žurnalistas būti rinkimų stebėtoju?

Žurnalistui derėtų atsisakyti stebėtojo pareigų, jeigu jas pasiūlo politinės partijos, išsikėlę kandidatai, rinkimų komitetai, kandidatai į savivaldybių tarybų narius – merus, nes tai reikštų susisaistymą su politinės kampanijos dalyviu ir būtų kliūtis išlikti nešališkam.

Ar gali žurnalistas moderuoti kandidatų susitikimus, debatus?

Taip. Tačiau turi laikytis nešališkumo, lygiateisiškumo, vengti simpatijų, antipatijų demonstravimo.

Ar gali žurnalistas agituoti už/prieš kandidatą, sąrašą?

Žurnalistai neturėtų būti propagandistais, reklamuoti politikų, rinkiminių sąrašų. Žurnalistai turi išnaudoti visą profesionalumo arsenalą ir įstatymų suteiktas galimybes, kad suteiktų rinkėjams objektyvią informaciją, padedančią įvertinti rinkimų kampanijos dalyvius. Rinkimai atspindi visuomenės pilietiškumą, todėl raginti dalyvauti rinkimuose yra pilietiška, tačiau agituoti už ar prieš konkretų kandidatą nėra žurnalistinis pilietiškumas. Tai pasakytina ir apie žurnalistų įrašus socialiniuose tinkluose, kur derėtų susilaikyti nuo agitacijos ar simpatijų/antipatijų raiškos.

Ar draudimas dalyvauti politinėse kampanijose taikytinas ir redaktoriams?

Redaktorius, kaip bet kuris žurnalistas, mėgindamas derinti darbą ir dalyvavimą politinių partijų veikloje, neišvengiamai patenka į interesų konfliktą. Nenusišalindamas nuo pareigų rinkimų kampanijų metu, jis kuria sau išskirtines sąlygas.

Žurnalistas, nuėjęs į politiką, tęsia žurnalistinę veiklą, bet pasirašo kūriniais slapyvardžiu. Ar tai išsprendžia etinę problemą?

Ne. Tai vertintina kaip nesąžiningumas ir slapukavimas.

Rinkimų kampanijos metu žurnalistas ar už visuomenės informavimo priemonės turinį atsakingas redaktorius formaliai pasitraukia iš pareigų, įsidarbina toje pačioje įmonėje techniniu darbuotoju (maketuotoju, projektų vadovu ar kt.), bet faktiškai tęsia įprastą veiklą. Ar toks sprendimas panaikina etinę problemą?

Jei žurnalistas ar už visuomenės informavimo priemonės turinį atsakingas asmuo rinkimų kampanijos metu ne tik formaliai pasitraukia iš pareigų, bet ir faktiškai atsisako įprasto darbo, toks sprendimas yra tinkamas. Tačiau vien formalus perėjimas į kitas pareigas neatsisakius įprastos žurnalisto, redaktoriaus veiklos nepanaikina konflikto. Šiuo atveju galioja turinio viršenybės formos atžvilgiu principas.

Ar visuomenės informavimo priemonės savininko, redakcijos darbuotojo (ne žurnalisto) dalyvavimas politinėse kampanijose suderinamas su visuomenės informavimo etika?

Kiekvienas visuomenės informavimo priemonės darbuotojas kažkuria prasme atstovauja savo organizacijai, todėl derėtų susilaikyti nuo veiksmų, darančių įtaką rinkėjams. Rinkimų kampanijose dalyvaujantys visuomenės informavimo priemonių savininkai neturėtų piktnaudžiauti savo padėtimi, būti sąžiningi kitų rinkimų kampanijos dalyvių atžvilgiu. Visuomenės informavimo priemonės savininkui įsitraukus į politines varžytuves, redakcija ir jos darbuotojai susiduria su sunkiai įgyvendinamu iššūkiu išlikti objektyviais ir nešališkais kitų politinės kampanijos dalyvių atžvilgiu. Etikos standartus puoselėjanti redakcija turėtų visuomenės informavimo priemonės savininką traktuoti kaip bet kurį rinkimų dalyvį.

Ar gali politikas vesti rinkimų laidą. Ar tai dera su visuomenės informavimo etika?

Profesionaliam politikui neuždrausta vesti televizijos, radijo laidų, tačiau rinkimų kampanijos metu jis turėtų nusišalinti nuo laidos vedimo, siekdamas išvengti nesąžiningo pranašumo politinės reklamos srityje, nebent tokios laidos yra apmokamos rinkimų kampanijos lėšomis ir pažymėtos kaip politinė reklama.

Informuodamas apie rinkimus žurnalistas gali būti nepagrįstai apkaltintas tendencingumu, neobjektyvumu? Atsisakyti rinkimų temos būtų neprotinga. Kaip elgtis?

Rinkimų laikotarpiu žiniasklaida imasi aiškinamosios funkcijos, analizuodama ir supažindindama visuomenę su politinių partijų programomis, palygindama kandidatų pozicijas, supažindindama su jų veikla. Svarbu tai, kad žiniasklaidos priemonės nesudarytų išskirtinių sąlygų vienam kandidatui, vienai kuriai politinei partijai ar jų grupei, suteiktų kritikuojamiems asmenims atsakymo teisę. Verta prisiminti ir „Piliečių santalkos“ dar 2008-aisiais suformuluotus pasiūlymus žiniasklaidai nušviečiant rinkimus: tapatintis su rinkėjų, o ne kandidatų poreikiais; įsiminti, jog žurnalistas politikui teikia „viešumo deguonį“; skelbti tik pažymėtą politinę reklamą; apdairiai naudotis visuomenės apklausų duomenimis. Svarbiausia sąlyga - taikyti aukščiausius profesionalumo standartus:

- priešintis kandidato reikalavimui pateikti klausimus iš anksto;
- priešintis kandidato reikalavimui parodyti atsakymus prieš spausdinant;
- vengti „bandos žurnalistikos“ politinės kampanijos metu;
- neapsiriboti vien kandidato teikiama informacija;
- sudaryti sąlygas kandidatui atsakyti į kaltinimus.

Dėl žurnalistų darbo visuomeninėse institucijose ir/ar dalyvavimo visuomeninėje veikloje

2019-10-15

Visuomenės informavimo etikos komisija ne kartą yra atkreipusi dėmesį, kad žurnalistas visada turi atsižvelgti į savo profesijos reikšmę visuomenėje, nesugriauti visuomenės pasitikėjimo žiniasklaida, nesinaudoti profesijos privalumais ar savo vardu dėl asmeninių motyvų. Kita vertus, žurnalistai, profesionaliu darbu užsitarnavę pagarbą ir pasitikėjimą, dažnai yra kviečiami įsijungti į įvairias veiklas, atstovauti bendruomenei ar tam tikrai grupei institucijose, organizacijose ir pan.

Visuomenės informavimo etikos kodekso 23 str. vienareikšmiškai pasisakoma dėl žurnalistų dalyvavimo politinėje veikloje ir darbo valstybės tarnyboje: *Žurnalistų profesinė veikla nesuderinama su darbu valstybės ir vietos valdžios institucijose, dalyvavimu politinių partijų veikloje.*

Dalyvavimas visuomeninėje veikloje nėra prilyginamas dalyvavimui politinėje ir/ar partinėje veikloje. Kiekvienas šalies pilietis turi teisę aktyviai dalyvauti visuomeniniame šalies gyvenime, jungtis į grupes pagal pomėgius, puoselėti bendruomeninius poreikius ar atstovauti savo bendruomenės interesams. Tačiau dalyvaujant visuomeninėje veikloje, žurnalistai turėtų nuolat prisiminti savo profesijos išskirtinumą bei galimybę būti daugiau informuotam ar paskleisti turimas žinias. Būtent Kodekso 23 str. aiškiai pasakyta, jog *dalyvaujant visuomeninėje veikloje žurnalistai, kurdami kūrinį, turi vengti interesų konflikto arba informuoti auditoriją apie sąsajas su tokia veikla.*

Komisija prašo žurnalistų atkreipti dėmesį į šią Kodekso nuostatą ir rekomenduoja žurnalistams, norintiems įsitraukti į valstybės ir/ar savivaldybių formuojamų institucijų veiklą, atsižvelgti į šiuos principus:

- rinktis dirbti institucijose (komisijose, grupėse, tarybose ...), kurios skirtos nagrinėti visuomeninius, kultūrinius, etinius klausimus ir kuriose dalyvauja daugiau visuomenės (bendruomenės) atstovų;
- nebūti deleguojamiems ar kitaip skiriamiems politinių organizacijų ar politikų;
- žurnalistiniame darbe nesinaudoti vidine informacija, kurią žinoti gali tik tos institucijos nariai;
- viešai nekomentuoti institucijos darbo ir/ar kolegų veiklos;

- žurnalistas ar redaktorius turėtų nusišalinti nuo temų susijusių su institutu, kurio veikloje dalyvauja, arba prie publikacijos/vaizdo ar garso kūrinio apie institucijos veiklą arba su ja susijusių temų žurnalistui būtina nurodyti savo dalyvavimą institucijos darbe.

VIEŠI KREIPIMAI SI

Viešas kreipimasis dėl visuomenės informavimo etikos pažeidimų portale alfa.lt 2019-02-19

Visuomenės informavimo etikos komisija, skelbdama šį viešą kreipimąsi, siekia atkreipti portalo alfa.lt redakcijos ir skaitytojų dėmesį į dažniausiai šiame portale daromus etikos pažeidimus.

Pusė nustatytų etikos pažeidimų susiję su tuo, jog redakcija nesuteikia galimybės neigiamai kritikuojamiems asmenims atsakyti, paaiškinti, patikslinti informaciją.

Visuomenės informavimo etikos komisija 2019-02-19 posėdyje svarstė klausimą dėl portalo alfa.lt priskyrimo profesinės etikos nesilaikančių viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų kategorijai. Šiai kategorijai gali būti priskiriama tuo atveju, jeigu per vienerius metus ta pati visuomenės informavimo priemonė arba tas pats viešosios informacijos rengėjas pripažįstamas pažeidusiu visuomenės informavimo etiką ne mažiau kaip 5 kartus.

Buvo svarstytos šios alfa.lt publikacijos:

- „Atliekų tvarkymo korupcijos voratinklis: gijos veda į Vilniaus RAAD“ (2018-03-29, K. Rancaitė);
- „Smūgis V. Matijošaičio imperijai: bandymas pusvelčiui perimti Vievio paukštyną gali būti nesėkmingas“ (2018-04-13, D. Griežė);
- „Buvusio V. Romanovo bendražygio veiklą lydi skandalai Klaipėdoje ir Panevėžyje“ (2018-08-02, I. Žirlienė);
- „Milijoninės sankcijos – nė motais: Marijampolės atliekų tvarkytojai į sąvartyną vertė bet ką“ (2018-05-18, D. Griežė);
- „Suvalkijos atliekų tvarkytojų veiksmai gali smogti visai Lietuvai“ (2018-05-22, D. Griežė);
- „Betvarkė Marijampolės krašte: šiukšlių gamyklą perėmusi bendrovė atvirai meluoja, prievaizdai melo nemato“ (2018-06-20, D. Griežė);
- „Kaip gudrauja valdininkai: „antrinėmis žaliavomis“ pavertė neperdirbamą plastiką ir gumą“ (2018-08-01, D. Griežė).

Svarstydamas publikacijas, kurių pagrindu alfa.lt gali būti priskirtas profesinės etikos nesilaikančių viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų kategorijai, Komisija akcentavo, jog,

įgyvendinant teisę gauti ir skleisti informaciją, privalu garantuoti visas kitas žmogaus teises ir laisves, o atsižvelgiant į šių žmogaus teisių sąveiką, būtina siekti teisingos jų pusiausvyros.

Komisija vertino, jog:

- publikacijose 5 kartus pažeistas Kodekso 20 straipsnis, nustatantis pareigą suteikti neigiamai kritikuojamam asmeniui galimybę paaiškinti, patikslinti, paneigti informaciją;
- 2 kartus pažeistas Kodekso 6 straipsnis, nustatantis pareigą kritiškai vertinti savo informacijos šaltinius, atidžiai ir rūpestingai tikrinti faktus, remtis ne mažiau kaip dviem šaltiniais. Nepatikrinta informacija gali būti skelbiama tik tuo atveju, jei delsimas ją skelbti žalingas visuomenei ir jei skelbiamoje informacijoje konkrečiai nurodoma, kad ji nėra patikrinta;
- pažeistas Kodekso 5 straipsnis, nustatantis pareigą užtikrinti nuomonių įvairovę, ypač kai informacija prieštaringa, neaiški arba susijusi su konfliktiniais klausimais;
- pažeistas Kodekso 3 straipsnis, nustatantis pareigą skelbti tikslias, teisingas žinias bei įvairias nuomones, o perteikiant įvairias nuomones, negalima skleisti nuomonių, kurios pažeistų teisę ir etiką;
- pažeistas Kodekso 34 straipsnis, draudžiantis skelbti įtariamojo padarius nusikalstamą veiką asmens duomenis, iš kurių būtų galima nustatyti jo tapatybę bei nurodantis nepriminti apie anksčiau pareikštus ir nepasitvirtinčius įtarimus padarius nusikalstamą veiką, nebent būtų viešas interesas tokią informaciją paskelbti;
- 4 iš 7 svarstomų publikacijų susijusios temišškai;
- 5 iš 7 svarstomų publikacijų yra vieno autoriaus;
- publikacijas rengia laisvai samdomi žurnalistai;
- redakcija pripažįsta nepakankamai reikliai ir atsakingai vertinusi pateiktas publikacijas ir sutinka, jog rengiant publikacijas stokota profesionalumo bei redakcinės atsakomybės;
- publikacijos susijusios su viešuoju interesu ar viešaisiais asmenimis;
- publikacijose atskleista faktų, kurie pasitarnauja didesniai viešumai ir atitinka visuomenės teisę gauti informaciją.

Įvertinusi visas aplinkybes, Komisija priėmė sprendimą netaikyti griežčiausios savo kompetencijos ribose sankcijos – nepriskirti portalo alfa.lt profesinės etikos nesilaikančių viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų kategorijai.

Komisija atkreipia dėmesį, jog portalas alfa.lt, netinkamai įgyvendindamas Kodekso 20 str. nuostatas, t. y. nesuteikdamas teisės neigiamai kritikuojamiems asmenims atsakyti, paaiškinti, patikslinti informaciją, ir nesiimdamas priemonių garantuoti šią teisę, juda pavojinga trajektorija, vedančia į žiniasklaidos paribius.

Visuomenės informavimo priemonės turi ne tik užtikrinti skaitytojų teisę gauti informaciją, bet pelnyti bei puoselėti jų pasitikėjimą, kurio pagrindas yra nepriklausomybė, teisingumas, nešališkumas ir profesionalumas.

Komisija primena portalui alfa.lt, kad su redakcija bendradarbiaujantys žurnalistai irgi turi būti susipažinę su Kodekso reikalavimais, o redakcija turi turėti vidaus tvarkos taisykles ir (ar) vidaus etikos kodeksą, kur būtų nustatytos žurnalistų teisės, pareigos, atsakomybė, tarnybiniai santykiai.

Viešas kreipimasis dėl visuomenės informavimo etikos pažeidimų „Dzūkijos TV“ (VšĮ „Alytaus regioninė televizija“)

2019-05-21

Visuomenės informavimo etikos komisija 2019-05-08 posėdyje svarstė klausimą dėl VšĮ „Alytaus regioninė televizija“ priskyrimo profesinės etikos nesilaikančių viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų kategorijai. Šiai kategorijai gali būti priskiriama tuo atveju, jeigu per vienerius metus ta pati visuomenės informavimo priemonė arba tas pats viešosios informacijos rengėjas pripažįstamas pažeidusiu visuomenės informavimo etiką ne mažiau kaip 5 kartus. Komisija per vienerius metus konstatavo septynis „Dzūkijos TV“ programos „Demaskuoti“ visuomenės informavimo etikos pažeidimus.

Svarstydamą programas, kurių pagrindu VšĮ „Alytaus regioninė televizija“ gali būti priskirta visuomenės informavimo etikos nesilaikančių viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų kategorijai, Komisija konstatavo, jog:

- programose du kartus pažeistas Kodekso 3 straipsnis, nustatantis pareigą skelbti tikslias, teisingas žinias bei įvairias nuomones, o perteikiant įvairias nuomones, neskleisti nuomonių, kurios pažeistų teisę ir etiką;
- tris kartus pažeistas Kodekso 23 straipsnis, nustatantis, jog, dalyvaudami visuomeninėje veikloje žurnalistai, kurdami kūrinių, turi vengti interesų konflikto arba informuoti auditoriją apie sąsajas su tokia veikla;
- du kartus pažeistas Kodekso 29 straipsnis, nustatantis, jog žurnalistai, viešosios informacijos rengėjai ir skleidėjai, rengiantys informaciją apie įmones ir organizacijas, skelbiamoje

informacijoje privalo atskleisti savo ryšius su jomis ir aplinkybes, kurių nutylėjimas gali sumažinti teikiamos informacijos objektyvumą;

- pažeistas Kodekso 20 straipsnis, nustatantis, jog neigiamai kritikuojamam asmeniui visada turi būti suteikta galimybė paaiškinti, patikslinti, paneigti informaciją, o jeigu tokios galimybės nėra arba asmuo atsisako pasinaudoti šia galimybe, būtina apie tai pranešti tame pačiame kūrinyje.

Komisija pažymi, kad:

- programos „Demaskuoti“ rengėja ir vedėja L. Radzevičiūtė, vykdydama žurnalistinę veiklą, kartu dirbo asmeninio politinio pasitikėjimo valstybės tarnautoja ir tokiu būdu pateko į interesų konfliktą;
- kviesdama į programą „Demaskuoti“ Seimo narį, kurio padėjėja-sekretore dirbo, ir kalbindama jį laidose, L. Radzevičiūtė neinformavo žiūrovų apie šiuos ryšius, t. y. nuslėpė interesų konfliktą ir (ar) galimą savo šališkumą;
- tapusi kandidate į savivaldybės tarybą ir dalyvaudama mero rinkimuose, programos vedėja L. Radzevičiūtė nenusišalino nuo žurnalistinės veiklos, ne visada savo vedamose laidose informavo apie tai auditoriją, tokiu būdu gilino interesų konfliktą ir elgėsi nesąžiningai žiūrovų atžvilgiu;
- kviesdama į laidą savivaldos rinkimų kandidatus, tarp jų ir bendrapartiečius, L. Radzevičiūtė ne visada informavo auditoriją apie šių asmenų statusą ir savo sąsajas su jais, t. y. pateikė netikslią ir nepakankamai išsamią informaciją.

„Dzūkijos TV“ programos „Demaskuoti“ rengėja ir vedėja L. Radzevičiūtė savo vedamas laidas rinkimų kampanijos metu naudojo ir savo, kaip rinkimų kandidatės, žinomumui didinti, ne visada atskleisdama savo statusą, ryšius su kitais laidos dalyviais ir klaidino žiūrovus.

Programoje „Demaskuoti“ perteikiamos nuomonės ne visada buvo reiškiamos etiškai. Metant rimtus kaltinimus kritikuojamiems asmenims nebuvo suteikta atsakymo teisė, nors tokia galimybė buvo, nes laidos nėra transliuojamos tiesiogiai.

Komisija atkreipė dėmesį, kad „Dzūkijos TV“ apie šiuos pažeidimus informuojama, bet juos toleravo, o su televizija savininkystės ryšiais susijęs asmuo, būdamas rinkimų kampanijos dalyvis, taip pat naudojosi programos auditorija, programos rengėjai nutylint su savininkyste susijusią svarbią informaciją.

Kartu Komisija vertino ir tai, kad:

- didžioji dalis programų, kuriose nustatyti pažeidimai, susijusi su rinkimų kampanija;
- didžioji programų turinio dalis susijusi su viešuoju interesu ar viešaisiais asmenimis;

- programose paviešinta faktų, kurie pasitarnauja didesniai viešumai ir atitinka visuomenės teisę gauti informaciją;
- visi pažeidimai nustatyti vienoje „Dzūkijos TV“ programoje („Demaskuoti“);
- visų programų autorė yra vienas asmuo – L. Radzevičiūtė.

Įvertinusi visas aplinkybes, Komisija priėmė sprendimą netaikyti griežčiausios savo kompetencijos ribose sankcijos – nepriskirti VŠĮ „Alytaus regioninė televizija“ visuomenės informavimo etikos nesilaikančių viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų kategorijai.

Komisija atkreipia dėmesį, jog nuolatinis etikos kodekso nesilaikymas kad ir vienoje programoje meta nepatikimumo šešėlį visai televizijai, leidžia suabejoti ir kitų šios visuomenės informavimo priemonės žurnalistų kompetencija bei profesionalumu.

VŠĮ „Alytaus regioninė televizija“, savaip interpretuodama atsakomybės ribas, laikosi klaidingo įsitikinimo, jog už programos „Demaskuoti“ turinį atsako programos rengėjai. Komisija pabrėžia, jog atsakomybė už rengiamą ir skleidžiamą informaciją yra solidari, o televizija atsako už visą transliuojamą turinį. Komisijos nuomone, užuot ieškoję būdų, kaip išvengti atsakomybės už programų turinį, televizijos vadovai turėtų nukreipti pastangas objektyvios, nešališkos, patikimos viešosios informacijos kūrimui ir sklaidai.

Komisija primena „Alytaus regioninei televizijai“, kad viešosios informacijos rengėjas ir skleidėjas turi turėti vidaus tvarkos taisykles ir (ar) vidaus etikos kodeksą, kur būtų nustatytos žurnalistų teisės, pareigos, atsakomybė, tarnybiniai santykiai, o televizijoje privalo būti asmuo, atsakingas už turinį.

Viešas kreipimasis į LRT dėl programos „TIESIOGIAI. Pokalbis po LRT tarybos posėdžio“

2019-08-07

Visuomenės informavimo etikos komisija š.m. rugpjūčio 7 dieną nagrinėjo UAB „Delfi“ skundą dėl VŠĮ Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos programos „TIESIOGIAI. Pokalbis po LRT tarybos posėdžio“, kuri buvo rodoma *facebook.com* 2019-03-20. Išnagrinėjusi turimą medžiagą ir išklausiusi abi puses, Komisija nusprendė, kad Visuomenės informavimo etikos kodeksas pažeistas nebuvo.

Komisija, nagrinėdama skundą, atkreipė dėmesį, kad pasirinktas būdas išsakyti LRT vadovybės poziciją kelia tam tikrų abejonių. Paaiškinimuose, atsiųstuose Komisijai, LRT teigia, kad „ginčo transliacija nebuvo „žurnalistinės veiklos rezultatas“, joje buvo pristatyta institucinė LRT pozicija“ ir, kad „toks institucinės pozicijos pristatymas surengiant internetinę konferenciją po LRT Tarybos posėdžio yra visiškai įprastinis, dažnai naudojamas po LRT Tarybos posėdžių vietoj anksčiau dažniau naudotų spaudos pranešimų.“

Komisijos nuomone, konferencija - tai ne tik būdas paskleisti įstaigos vadovų poziciją, bet ir galimybė suinteresuotiems asmenims užduoti klausimus tikintis sulaukti atsakymų. Pasirinktas vienkryptis informacijos perdavimo būdas vargu ar galėtų būti vadinamas konferencija. LRT neturėtų vengti diskusijų apie jos veiklą ar priimamus sprendimus, apsiriboti vienpusišku tik savo pozicijos pateikimu, nesiklausant ar netgi nenorint išgirsti kitos nuomonės.

Iš visuomeninio transliuotojo visuomenė pirmiausia tikisi nešališkumo ir nuomonių įvairovės, viešumo, skaidrumo ir atskaitomybės naudojant viešuosius finansus, todėl tokia institucinė saviraiška, kai LRT vadovybė komentuoja savo sprendimus ir/ar veiksmus, nesuteikdama galimybės paklausti ir/ar gauti paaiškinimus, stebina ir turiniu, ir forma. Noras atsiriboti nuo nepatogių klausimų, atviros diskusijos vengimas mažina pasitikėjimą visuomeniniu transliuotoju ir jo deklaruojamomis vertybėmis.

Viešas pareiškimas dėl siūlomų Visuomenės informavimo įstatymo pataisų

2019-01-08

Visuomenės informavimo įstatymo pataisos, kuriomis siekiama plėsti draudžiamos skelbti informacijos sąrašą, neturi prieštarauti šalies Konstitucijos garantuotai teisei laisvai reikšti įsitikinimus, gauti ir skleisti informaciją.

Sausio 2-ąją grupės Seimo narių įregistruotos Visuomenės informavimo įstatymo pataisos kelia pagrįstą žurnalistų, leidėjų, viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų nerimą, jog platesnis skelbtinos informacijos ribojimas atvers kelią piktnaudžiavimui, siekiant varžyti ar užgniaužti valstybės ir savivaldybių institucijų, politikų kritiką.

Visuomenės informavimo etikos komisijos gaunamų skundų dėl Lietuvos visuomenės informavimo etikos kodekso pažeidimų nagrinėjimo praktika rodo daugėjant valstybės valdžios institucijų, savivaldybių administracijų, politikų ir kitų viešųjų asmenų skundų dėl žiniasklaidos kritinių publikacijų, kuriuose žurnalistams ir redakcijoms prikišama, jog kritika menkina pasitikėjimą institucijomis ir jų veikla, kuria neigiamą politikų įvaizdį. Kritikos netoleruojančios valdžios institucijos atsisako bendrauti su žurnalistais ar teikti jiems informaciją, įtraukia redakcijas į atsirašinėjimų ir nuolatinio skundimo maratonus.

Komisija pabrėžia, jog demokratijos stiprinimas sietinas su žurnalistų raiškos laisvės apsaugos priemonėmis. Norai stiprinti pasitikėjimą valstybe bei jos institucijomis neturi virsti žurnalistų persekiojimu ir kerštavimu redakcijoms už paviešintas valdymo klaidas, politikų ydas ar nederamą elgesį. Priešingu atveju visuomenės informavimo priemonių pareiga ginti demokratines vertybes taptų neįmanoma.

Visuomenės informavimui taikomų draudimų plėtimas privalo būti griežtai reglamentuojamas, o siūlomi įstatymo plėtiniai – aiškiai, nedviprasmiškai ir vienodai suprantami. Tokie Visuomenės informavimo įstatymo pakeitimai neturėtų būti priimami skubos tvarka, nepasitarus su viešosios informacijos rengėjais, žurnalistų organizacijomis, akademinė bendruomene ir nesutarus dėl visiems priimtino varianto.